

Lärohandledning för mellanstadiet – Sko och mode

Örebro är den kända skostaden och det är därför lämpligt att göra en tillbakablick på temat sko och mode. Inkörsporren till temat går via företaget Härolds AB också det ett Örebroföretag. Från företaget finns bl a kataloger med bilder som kan ge en uppfattning om hur barn och vuxna klädde sig på 1930-talet. Ett sådant exempel återfinns i reklambilden Pojk- och Flicktrenchcoat från 1937.

Ett jobb som springpojke var vid mitten av 1950-talet vanligt. Vid företaget Härolds AB anställdes inför julen 1950 Ebbe Larsson som varubud, d v s det som vi oftast kallar springpojke. 1949 hade en ny arbetarskyddslag trätt i kraft och Ebbe var tvungen att ansöka om dispens hos Kungliga arbetarskyddsstyrelsen. I det beviljade tillståndet som vi tillgängliggjort här finns en hel del information att hämta angående arbetsvillkoren för Ebbe.

Kursmål för åk 4-6 som är relevanta för materialet

Historia

Vad historiska källor, till exempel brev och andra dokument, kan berätta om likheter och skillnader i levnadsvillkor för barn, kvinnor och män jämfört med i dag.

Bild

Bildanalys.

Reklam- och nyhetsbilder, hur de är utformade och förmedlar budskap.

Arbetsuppgifter

Utgå från Ebbe Larssons beviljade arbetstillstånd från 1950.

1. Första reflektionen är säkert att handlingen ser väldigt annorlunda ut mot idag. På sin tid var den ändå modern. Tillståndet är skrivet på ett delvis förtryckt dokument. Med skrivmaskin har man sedan fyllt i de detaljer som saknas. Dessutom har vi bara kopian bevarad. Man har alltså lagt två likadana papper med ett kopieringark emellan innan man stoppade det i skrivmaskinen och det är förklaringen till varför texten ser lite konstig ut. Högst upp kan vi se att det står Genomslagskopia. Diskutera gärna kring för och nackdelar med att skriva på maskin och dagens datorer. Med dagens teknik kan vi spara dokument, få rättstavning, skriva ut hur många exemplar som helst, ändra färg och storlek, typsnitt osv. Nackdelen kan vara att vi inte bevarar den här typen av handlingar inför framtiden. Oj, oj vad jobbigt det var om man skrev fel, eller om färgbandet tog slut när man satt där bakom skrivmaskinen. Det gällde att veta från början vad man skulle ha med.
2. Med utgångspunkt i dokumentet går det att ta reda på många olika saker:
  - Hur gammal var Ebbe när han fick börja jobba?
  - Vad fick Ebbe utföra för arbetsuppgifter?
  - När på dagen fick han jobba?
  - Hur många timmar fick han jobba per dag och per vecka?

3. Hur tror du att det var för Ebbe att jobba som varubud? Skulle du kunna tänka dig att jobba några timmar efter skolan? Vilka för- och nackdelar kan det finnas med att låta barn jobba i den åldern?
4. Vad säger Arbetsmiljöverket i sin broschyr *Så får barn och unga arbeta* om arbetstiderna idag? När får man börja jobba egentligen?
5. Vad vill du jobba med i framtiden?

Intervju-uppgift

Intervjua någon i din omgivning om deras första jobb.

Frågor som du kan använda:

1. Kan du berätta lite om ditt första jobb?
2. Hur länge stannade du på din första arbetsplats?
3. Vad gjorde du med din första löning?
4. Vad lärde du dig på jobbet?
5. Var det ett bra första jobb?

Bildanalys

1. Utgå från bilden Pojk- och flicktrenchcoat från 1937. Bilden visar företaget Härold ABs kläder för barn i åldern 8-15 år. Kläderna ser säkert inte ut som dina – vad är skillnaden? Hur gamla ser barnen ut att vara? Tror du kläderna var bekväma?

Tips och länkar

- *Så får barn och unga arbeta*, utgiven av Arbetsmiljöverket. Nedladdningsbar PDF.
http://www.av.se/publikationer/broschyror/adi_043.aspx?AspxAutoDetectCookieSupport=1